

CD KLASSIEK

Vroegste werk
Ludwig van Beethoven

Toen op 20 februari 1790 de Habsburgse keizer Jozef II overleed aan de gevolgen van tuberculose rouwden weinigen om de vorst van het multinationale rijk waarover hij heerste. Jozef, in onze vaderlandse geschiedenis berucht als de keizer-koster, had geheerst als een verlicht despoot en velen tegen zich in het harnas gejaagd, onder meer door zijn politiek ten aanzien van de Kerk. Toch waren Verlichtingsgezinde zielen in Europa het eens met zijn principes en wellicht daarom gaf een kring van Rijnlandse aanhangers van de Verlichting de piepjonge, want amper negentienjarige, muzikant en componist Ludwig van Beethoven in Jozefs stervensjaar de opdracht een cantate te schrijven ter ere van de overleden keizer.

Beethoven kweet zich van zijn taak, maar het werk werd tijdens zijn leven nimmer uitgevoerd. De componist stond aan de vooravond van zijn vertrek naar Wenen, waar hij les zou krijgen van Haydn en anderen en waar hij zou uitgroeien tot de een van de allergrootsten. Het was dus een jeugdwerkje, nog helemaal in de

vorm van de wereldlijke cantates van de achttiende eeuw.

Nochtans is de bewuste cantate van groot belang. Dat hoor je al bij de eerste noten. Het werd geschreven in de toonaard c klein, en doet ons meteen denken aan Beethovens beroemde vijfde symfonie, aan de *Pathétique* of aan de dodenmars in de *Eroica*. Een profetisch werk dus en wezenlijk om Beethoven te begrijpen. Toen het werk honderd jaar later werd herontdekt, noteerde Johannes Brahms dat het „door en door Beethoven” was.

Jozef II werd opgevolgd door zijn broer Leopold, die in oktober 1790 in Frankfurt tot keizer van het Heilig Roomse Rijk werd gekroond. Beethoven componeerde bij die gelegenheid een tweede cantate, die ook nooit werd uitgevoerd tijdens het leven van de componist. De twee werken staan samen op dit heruitgegeven album.

Je meent aanvankelijk een routinewerk van Mozart te beluisteren, maar nee, het is wel degelijk Beethoven. Het slotkoor *Heil! Stürzet nieder, Millionen, an dem rauchenden Altar!* (val neer, miljoenen, aan het rokende altaar) doet dan weer denken aan de finale van de negende. (EDS)

Ludwig van Beethoven, *Early Cantatas*, door de Corydon Singers & het Corydon Orchestra onder leiding van Matthew Best, Helios, CDH55479, 13,90 euro.

CD MUSETTE

Zomerse accordeon
Matthias Lens

Vijf jaar oud was de in Turnhout geboren Matthias Lens toen hij zijn eerste les accordeon kreeg. Hij raakte meteen verslingerd aan het instrument, dat hem uiteindelijk onder meer naar het Koninklijk Vlaams Conservatorium in Antwerpen bracht. Vandaag, bijna 25 jaar na die eerste les, zet hij zijn talent echter niet in voor grote kunst, maar wel voor feest en ambiance.

Lens vormt een koppel met Laura Lynn, de zogenoemde Schlagerkoningin, en slaat ook muzikaal duidelijk dezelfde richting in als zijn partner. In juli lan-

ceerde hij zijn tweede album, *De mooiste musettes*, waarop hij een aantal overbekende accordeondeuntjes interpreteert.

Zo waagt hij zich onder meer aan instrumentale versies van twee klassiekers van Edith Piaf, *Sous le ciel de Paris* en *La vie en rose*, en van *La filles du bord du mer*, in 1965 uitgebracht door de Italiaanse Belg Adamo. Net zo goed laat hij echter *La valse d'Amélie* klinken, een van de nummers die Fransman Yann Tiersen componeerde voor de film *Le fabuleux destin d'Amélie Poulain* en wellicht het bekendste accordeonnummer dat de enentwintigste eeuw tot nog voortbracht.

Het volkse album *De mooiste musettes* klinkt wellicht het best op een luie nazomeravond. Op te dienen bij de barbecue en met een vleugje nostalgie.

De mooiste musettes, door Matthias Lens, SONY, ECV 0185745, 17,99 euro.

BOEK JEUGDROMAN

Meeslepende muziek
Piet De Loof

De vijftienjarige Viola heeft een passie voor muziek. Die heeft ze wellicht van haar moeder, een gevierde zangeres. Viola deelt haar passie met twee vrienden, Jana en Michiel. Voor elke stemming weten ze de juiste muziek te vinden. Tegenover andere klasgenoten voelt Viola zich echter als een vreemde. De jongste

tijd zit ze niet goed in haar vel. Haar schoolresultaten verslechteren, ze kwijnt weg. Als Jana tijdens het paardrijden verongelukt, voelt Viola zich schuldig en vereenzaamt ze nog meer.

Met haar moeder op reis naar Italië ontdekt ze een absoluut meeslepende melodie van een componist en zanger van lang geleden. De componist heet Farinelli en het muziekstuk, het laatste dat hij schreef en onafgewerkt liet, heet *Het laatste lied*. Viola vindt de muziek prachtig. Toch zinkt ze nog dieper weg in haar depressie. Zelfdoding lijkt de enige uitweg. Zal Viola er bijtijds over praten? Wil ze de muziek nog horen of niet meer?

Piet De Loof, die wel een even grote muziekliefhebber moet zijn blijkens dit terugkerende thema in veel van zijn werk, 'componeerde' deze roman vakkundig. Hij opent met een sprookjesachtige vertelling over een mistroostige koning Filips V, die slechts door Farinelli uit zijn

lankmoedigheid werd bevrijd. Ze geeft de gevoelswereld van een vijftienjarige uit de enentwintigste eeuw meer diepte.

De Loof toont in *Het laatste lied* dat hij de leefwereld van tieners goed kan inschatten. Gedachten aan zelfdoding komen er helaas vaak voor. Als deze jeugdroman onder jongeren een gesprek op gang brengt over dit thema, dan is hij op zich al een voltreffer. Maar ook literair mag *Het laatste lied* er wezen. Het werd niet voor niets genomineerd voor de Kinder- en Jeugdjury 2014-2015. (LW)

Piet De Loof, *Het laatste lied*, Abimo, Sint-Niklaas, 2013, 224 blz., ISBN 978-94-6234-032-9, 15,95 euro.

BOEK MEDITATIE

Bij de kruisweg
Kris Gelaude

Onder het motto 'Elke vrijdag is een Goede Vrijdag' durven we u hartje zomer het boekje *Kruisweg van de liefde* aan te bieden. Hoezeer die dag ook symbool staat voor lijden en ster-

ven, dingen die we liefst enkel verbinden met die ene week in de aanloop naar Pasen of in november, hij is evenzeer omgeven door een alles verwarmende liefde. Liefde van diegene die op weg is om zijn leven te geven. Liefde van wie een eindje met Hem meeloopt. Liefde van God voor de mensen, die Hij wil leren wat echt belangrijk is in het leven. Die liefde valt evenzeer in de zomer te overpeinzen. Of niet soms?

In *Kruisweg van de liefde* houdt Kris Gelaude poëtisch halt bij de veertien staties van de kruisweg, geïllustreerd door lithografieën van Noëlle Van Alphen uit de kerk van Loonbeek. Elke meditatie wordt vergezeld van een Bijbelfragment, enkele vragen die de bezinning op gang brengen, een gebed en een muziek-

fragment gekozen door Arnaut Malfliet. Waar hedendaagse kunstenaars wel eens een vijftiende statie toevoegen – de verrijzenis – houdt Gelaude het op de klassieke veertien. Toch weerklinkt bij de graflegging al een voorzichtig halleluja: „Zij bergen in het graf / met Hem/hun dromen en hun hoop. / Maar zij omwinden Hem/met liefde / die niet sterven kan. / Want zij alleen kan wanhoop / overleven.” (LW)

Kris Gelaude, *Kruisweg van de liefde*, Altiora, Averbode, 2014, 65 blz., ISBN 978-90-3173-793-2, 25,50 euro.

BOEK ROMAN

Engelse klassieker
J.L. Carr

Schenk uzelf eerst een kop thee in en doe er een wolkje melk bij, niet te veel, niet te weinig. Want voor u ligt misschien wel het meest Engelse werkje ooit. Auteur J.L. Carr (1912-1944) brengt in *Een maand op het land* haast poëtisch het Engelse platteland van de jaren 1920 tot leven, gezien door de ogen van een Londenaar met een zenuwtrek, opgelopen als soldaat aan de IJzer.

Tom Birkin komt in *Oxgodby* een muurschildering blootleggen. Gedwongen tot een ui-

terst sobere levensstijl in een dorp waar, behalve een parochiepicknick, weinig te beleven valt, wordt hij van alle oorlogsen andere ellende genezen door schoonheid en eenvoudige menselijkheid.

Oxgodby is voor Birkin als een paradijs, dat hij wil vasthouden. Om die vergelijking compleet te maken, is er ook een Eva, die hem letterlijk een appel komt aanreiken. Hoewel de liefde wederzijds is, gaat ons hoofdpersonage niet in op de avances, verlegen als hij is. Hij zal het dorp dan ook weer verlaten zoals hij gekomen is. „Oxgodby was een andere wereld, dat móest”, laat de auteur Tom Birkin zeggen.

Nauwelijks 144 bladzijden telt deze literaire klassieker, die genomineerd werd voor de Booker Prize in 1980. Op luttele bladzijden de lezer het gevoel geven dat hij zelf vakantiegewijs vertoeft op het (zonnige) Engelse platteland, hem mild stemmen over de vergankelijkheid van alles en toch dankbaar om zoveel gratuite schoonheid, dat moet je kunnen. Intussen doet J.L. Carr de lezer ook even nadenken over de ongrijpbaarheid van liefde en over wat geloof met mensen doet.

De roman *Een maand op het land* werd al in 1980 naar het Nederlands vertaald door Marijke Emeis. Wellicht naar aanleiding van de herdenking van Wereldoorlog I besloot uitgeverij Nieuw Amsterdam het boek opnieuw op de markt te brengen. Hebt u het nog nooit gelezen, laat het dan niet liggen omdat de berg oorlogsboeken stilaan onoverzichtelijk is geworden. *Een maand op het land* is licht verteerbaar en de oorlog doet enkel als een herinnering in het verhaal op. *The Spectator* schrijft over dit werk: „Kort en krachtig, geen woord te veel, op een prachtige manier beheerst, liefdevol geobserveerd, geen sentimentele terugblik op een nostalgisch verleden maar een ervaring die hoofdpersoon en lezer niet loslaat.” (LW)

J.L. Carr, *Een maand op het land*, Nieuw Amsterdam, Amsterdam, 2014, 144 blz., ISBN 978-90-4681-695-0, 17,95 euro.